

מדיניות ארה"ב כלפי ישראל והמזרח התיכון

פרסום חודשי של מכון מיתווים

עורכת: רבקה בורנשטיין*

כרך 4, גיליון 6, יוני 2016

א. יחסי ארה"ב-ישראל

- **סיוע ביטחוני –** למרות שעברו חמישה חודשי משא ומתן, טרם התגבש מזכר ההבנות בדבר הסיוע הביטחוני שתקבל ישראל מארה"ב. [גורמים ישראלים ואמריקניים](#) שחשפו פרטים אודות המשא ומתן לסוכנות הידיעות רויטרס אישרו כי ישראל דורשת של כ-10 מיליארד דולר במזכר ההבנות הנוכחי והבטחות להמשך מימון פרויקטים הקשורים למערך הטילים שמממן הקונגרס האמריקני כעת על בסיס אד הוק. על פי הדיווחים, דרישה זו נדחתה על ידי האמריקנים אולם במקביל העביר בית הנבחרים [חוק שהוסיף 459 מיליון דולר](#) לתקציבי הסיוע למערכות ההגנה של ישראל מפני טילים. החוק עושה את עכשיו את דרכו לסנאט אך תלוי מעליו איום של [וטו נשיאותי](#), אשר אינו קשור לסעיפים בהצעת החוק הנוגעים לישראל.
- **מערכת הבחירות –** לאחר פרישתו של טד קרוז מן המרוץ לנשיאות, הצליח דונלד טראמפ לזכות במספר הצירים הנדרש על מנת לזכות במועמדות המפלגה הרפובליקנית לנשיאות. הנדבן ואיש העסקים היהודי שלדון אדלסון [צפוי לתרום](#) לטראמפ סכומים יותר גבוהים מאשר לכל מועמד שקדם לו. מאידך, בצד הדמוקרטי ישנם דיווחים לפיהם ברני סנדרס צפוי [לקדם שינויים במצע המפלגה הדמוקרטית](#) בנושא ישראל במהלך הוועידה, ולדרוש [עמדה מאוזנת יותר](#) כלפי הסכסוך. לסנדרס יש מספר נציגים בוועדה האחראית על הכנת מצע המפלגה, הידועים באהדתם לפלסטינים: קורנל ווסט, ג'יימס זוגבי וחבר הקונגרס הדמוקרטי קית' אליסון ממינסוטה. [המפלגה הדמוקרטית אינה מאוחדת](#) סביב נושא זה, בנוסף לשסע הגדול שנפער בין המחנות בתוך המפלגה – בין תומכי הילארי קלינטון לבין תומכי סנדרס.
- **חקיקה נוגדת חרם –** [הסנאט של ניו ג'רזי](#) העביר [חקיקה](#) נוגדת BDS המונעת השקעות של קרנות של המדינה בארגונים התומכים בחרם על ישראל או על "שטח בשליטה ישראלית", כלומר ההתנחלויות. מדובר בחלק [ממאמץ חקיקתי נרחב](#) ברחבי ארה"ב. במקרים רבים, החקיקה הזאת אינה מבדילה בין ישראל להתנחלויות. במקביל, במהלך חודש מאי [דחתה](#) הכנסייה המתודיסטית מספר הצעות התומכות

* רבקה בורנשטיין היא חוקרת במכון מתווים. ניתן ליצור עמה קשר בדוא"ל rbornstein@mitvim.org.il. לקריאת גיליונות קודמים של "מדיניות ארה"ב כלפי ישראל והמזרח התיכון", [לחץ/י כאן](#).

בחרם על ישראל שדרשו מן הכנסייה "למשוך את השקעותיה מחברות המקיימות שיתוף פעולה עם ישראל, וזאת כתוצאה מיחסה לפלסטינים."

ב. תהליך השלום/הסכסוך הישראלי-פלסטיני

- **היזמה הצרפתית** – לאחר מספר חודשים של אי-וודאות, [אישרה](#) מחלקת המדינה האמריקנית שמזכיר המדינה קרי ישתתף בוועידת שרי החוץ שהתכנסה צרפת בפריז כדי לדון בתהליך השלום בין ישראל לפלסטינים. בוועידה עצמה, קרי שמר על פרופיל נמוך, ובמהלך שהותו בפריז הוא גם [נפגש](#) [בנפרד](#) עם מקבילו הצרפתי לדון בשיתוף פעולה בנושא דאע"ש. ארה"ב מהססת להביע תמיכה ביוזמה הצרפתית, אך היא טרם החליטה איזה תפקיד היא רוצה למלא בתהליך. ועדיין, נוכחותו של קרי בפריז משקפת את הנכונות האמריקאית לבחון דרכים נוספות להתניע מחדש את תהליך השלום התקוע. קרי אישר שכחלק מתמיכת ארה"ב בפתרון שתי המדינות, [ארה"ב מוכנה לעבוד עם צרפת, מצרים, העולם הערבי והקהילה הבינלאומית](#) כדי לבחון דרכים לקדם הסכם קבע.
- **יוזמת השלום הערבית** – בתגובה להתבטאותו של ראש הממשלה נתניהו בנוגע ליוזמת השלום הערבית, הגיבה מחלקת המדינה האמריקנית כי היא עודנה רלבנטית. דובר הבית הלבן ג'ון קירבי אמר כי היוזמה "יכולה למלא [תפקיד קריטי](#) כחלק מקידום השלום באזור" אך שהתקדמות לעבר פתרון של שתי מדינות תחייב מנהיגות בשני הצדדים. קירבי אמר כי עד כה הצדדים כשלו ביכולתם להמחיש "בדרכים אמיתיות, לא רק במילים, שהם מוכנים לקחת את [הצעדים הנדרשים](#) להגיע לפתרון שתי המדינות".

ג. המזרח התיכון המשתנה

- **סוריה** – מדיניות ארה"ב כלפי סוריה, ובכלל זה [קבוצת התמיכה הבינלאומית לסוריה](#) (ISSG), [זוכה לביקורת](#) חריפה יותר ויותר ככל שמאמיר מספר ההרוגים והמצב [באזורים מסוימים](#) (במיוחד בחאלב) מדרדר. לגופים המתאמים הבינלאומיים הפועלים מז'נבה – [התא האמריקני-רוסי וחדר המבצעים של האו"ם](#) – יכולת מוגבלת לאכוף את הסכם הפסקת האש במדינה. לאחר הפגישה האחרונה של קבוצת התמיכה, הודיע מזכיר המדינה קרי כי כל המעורבים, ובכללם הרוסים והאיראנים, הגיעו להסכמה סביב מתווה [לסוריה מאוחדת](#) שכולל גופי שלטון זמניים שעולים בקנה אחד עם התהליך עליו הוסכם בז'נבה. התאריך שנקבע להסכמה סביב המתווה הכללי התואם את [החלטת מועצת הביטחון 2254](#) הוא [ה-1 באוגוסט](#). החלטה זו קוראת להפסקת אש והגעה לסכמות פוליטיות לטובת יישוב הסכסוך. ישימות ההחלטה תלויה ביכולתן של ארה"ב ורוסיה לאכוף את הפסקת האש.
- **מצרים** – קרי ביקר במצרים וקיים [שיחות](#) בדגש על ההיבט האזורי עם הנשיא א-סיסי. בין היתר נדונו מדיניות ארה"ב ומצרים כלפי סוריה ולוב וכן [אתגריה הביטחוניים והכלכליים](#) של מצרים. קרי הביע את תודתו לנשיא המצרי על תמיכתו של האחרון [בקידום תהליך השלום הישראלי-ערבי](#) ועל מנהיגותו בקידום פתרון אזורי לסכסוך.

ד. הסכם הגרעין עם איראן והשלכותיו

- **השגת תמיכה פנים-אמריקנית להסכם** – [האסטרטגיה](#) בה נקט ממשל אובמה להשגת תמיכה בהסכם ספגה לאחרונה ביקורת נוקבת. בתגובה לכך, כתב סגן היועץ לביטחון לאומי, בן רוזס, [פוסט](#) בו פירט את אסטרטגיית הממשל ואת דרכי הוצאתה לפועל. רוזס [הבהיר](#) שבחירתו של הנשיא חסן רוחאני הייתה סימן לשינוי כיוון משמעותי של האיראנים, שהעיד על נכונותם לשאת ולתת עם האמריקנים בנושא הגרעין. גורמים שמרניים תקפו סוגיות הקשורות במימון הקמפיין לטובת הסכם הגרעין, ובכלל

זה את התפקיד שמילאו בקמפיין זה הארגונים [פלאושרס](#) (Ploughshares) וג'יי סטריט. ג'ו סיריסיונה, מנכ"ל פלאושרס, [אישש](#) את מחויבות ארגונו להפחתת האיום האיראני. ארגון ג'יי סטריט [הודיע](#) בתגובה שב-2015 גייס 5.5 מיליון דולר לטובת קמפיין תמיכה בהסכם עם איראן. הארגון הצהיר כי הוא גאה בתמיכתו בפתרון דיפלומטי והדגיש כי מולו עמדו ארגונים אחרים, דוגמת אייפאק, שגייסו לשם כך סכומים של 20-30 מיליון דולר.

- **שיתוף פעולה עם איראן לאחר הסכם הגרעין –** בחודש מאי האשימה טהראן את ארה"ב שאינה עושה די לקידום עסקים עם איראן כחלק ממימוש הסכם הגרעין. [הוראות חדשות](#) מטעם ארה"ב, בריטניה, צרפת, גרמניה והאיחוד האירופי נועדו לעודד חברות לפנות לממשלות שלהן להתייעץ לגבי אפשרויות שיתוף פעולה עם איראן, במקום לוותר מראש על הזדמנויות לשיתוף פעולה מחשש לפגוש במשטר הסנקציות. המסמך מתייחס למחויבותה של איראן לפעול בהתאם להמלצות ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force), שפועל "[להיאבק בהלבנת כספים ומימון טרור](#), וכן [במימון הפצת נשק להשמדה המונית](#)". המלצות הארגון מן התקופה האחרונה מתמקדות ב"כשלונה של איראן לתת מענה הולם לסיכון של [מימון טרור](#) ולאיום המשמעותי כתוצאה מכך על המערכת הפיננסית הבינלאומית". ללא קשר למידת עמידתה של איראן בתנאי ההסכם, מצב זה עלול להניא חברות זרות מליצור קשרים עסקיים עם איראן.

ה. קריאה נוספת

Ilan Goldenberg, Major General (Res.) Gadi Shamni, Nimrod Novik, and Col. Kris Bauman, " A Security System for the Two-State Solution. " <i>Center for a New American Security</i> , May 31, 2016	ישראל/תהליך השלום
Matthew Duss, " Presidential race shifts discourse on Israel-Palestine. " <i>Middle East Institute</i> , June 1, 2016	
Martin Indyk, discussion moderated by Mehdi Hasan, " Should the US be neutral on Israel-Palestine? " <i>Al Jazeera</i> , May 12, 2016	
Steven Cook, " On the road in Israel. " <i>Council on Foreign Relations</i> , May 31, 2016	
Linda Robinson, " Assessment of the politico-military campaign to counter ISIL and options for adaptation. " <i>Rand Corporation</i> , 2016	מזרח תיכון
Jeffrey Goldberg, " Is there a Hillary doctrine? " <i>The Atlantic</i> , May 13, 2016	
Nick Danforth, " Could different borders have saved the Middle East? " <i>The New York Times</i> , May 14, 2016	
David Ignatius, " The US can't fix it: James Clapper on America's role in the Middle East. " <i>Washington Post</i> , May 10, 2016	
Suzanne Maloney. " Is the Iran deal unraveling? Think again. " <i>Brookings Institution</i> , May 20, 2016	איראן
Robert Einhorn and Richard Nephew, " The Iran nuclear deal: Prelude to proliferation in the Middle East? " <i>Brookings Institution</i> , May 2016	
Lincoln Bloomfield Jr and Ramesh Sepehrad, " What Washington doesn't get about Iran. " <i>National Interest</i> , May 31, 2016	

ו. ציר זמן חודשי

תאריך	אירוע
15 מאי	מזכיר המדינה קרי נסע לריאד לפגוש את המלך סלמן אבן עבד אל-עזיז אל-סעוד ולדון עמו בנושא סוריה ועניינים אזוריים נוספים
17 מאי	קבוצת התמיכה הבינלאומית בנושא סוריה נפגשה בווינה
18 מאי	מזכיר המדינה קרי נפגש עם נשיא מצרים א-סיסי בקהיר
	עוזר מזכיר המדינה לענייני כלכלה צ'ארלס ריבקין ביקר בירושלים וברמאללה
20 מאי	מזכיר המדינה קרי פגש את מקבילו התורכי בבריסל
	השליח המיוחד האמריקני עמוס הוכשטיין נסע לערב הסעודית וללבנון לדון בנושאי שוק האנרגיה הבינלאומי
21 מאי	עוזר מזכיר המדינה פראנק רוז נסע לערב הסעודית, כוויית ולאייחוד האמירויות לדון בנושא הגנה מפני טילים וענייני ביטחון נוספים